

Bản tin Văn phòng JICA Việt Nam

Số 3 (Tháng 11 năm 2015)

Nhật Bản hỗ trợ xây dựng Việt Nam thành xã hội ứng phó tốt với thiên tai

“Nhật Bản và Việt Nam là hai quốc gia có nhiều điểm tương đồng về địa hình và đặc điểm mưa nhiều. JICA kỳ vọng có thể đóng góp cho việc chia sẻ và áp dụng kinh nghiệm ứng phó với thiên tai giữa hai nước ở nhiều cấp độ khác nhau.”

Dự án xây dựng kè bảo vệ bờ hữu sông Rào Nan - Quảng Bình

Hiện trạng phòng chống thiên tai ở Việt Nam

Việt Nam nằm trong khu vực nhiệt đới gió mùa, trung bình mỗi năm chịu ảnh hưởng của ít nhất là sáu cơn bão. Các thiên tai điển hình gây nhiều thiệt hại ở Việt Nam có thể kể đến là lũ lụt, mưa lớn, sạt lở đất do bão và các đợt mưa tập trung gây ra.

Gần đây nhất là lũ lớn và sạt lở đất xảy ra ở Quảng Ninh hồi cuối tháng 7 vừa qua đã gây thiệt hại lớn. Năm 2013 cũng được nhớ đến là năm có nhiều thiệt hại do bão gây ra. Ví dụ, cơn bão Wutip gây thiệt hại ước tính cho 16.000 người, trong đó số người chết và bị thương là 225 người, số nhà bị ngập là khoảng 34.000 căn và tổng thiệt hại ước tính khoảng 13,6 nghìn tỷ đồng. Cơn bão Nari cũng gây thiệt hại cho ước tính 127.000 người, trong đó số người chết và bị thương là 144 người, số nhà bị ngập là khoảng 97.000 căn, tổng thiệt

hại ước tính khoảng 1,1 nghìn tỷ đồng.

Thiên tai không chỉ gây tổn thất về người và của mà còn gây thiệt hại lớn đến các ngành công nghiệp và cơ sở kinh tế xã hội. Chính vì thế, xây dựng và thực hiện chiến lược ứng phó với thiên tai là việc làm quan trọng và cấp thiết để Việt Nam có thể phát triển kinh tế xã hội một cách bền vững.

Năm 2013, Chính phủ Việt Nam đã ban hành “Luật Phòng, chống thiên tai”, cho thấy rõ sự cần thiết của việc xây dựng một chiến lược ứng phó với thiên tai, bao gồm đầy đủ các khâu phòng bị trước thiên tai, ứng phó trong tình huống khẩn cấp và phục hồi sau thiên tai. Ngoài ra, tầm quan trọng của sự chủ động của mỗi địa phương trong ứng phó với thiên tai cũng được nhấn mạnh.

TIÊU ĐIỂM

Hội thảo Việt - Nhật về phát triển lĩnh vực thoát nước và xử lý nước thải
(trang 2)

Hội thảo về an toàn sinh học và xét nghiệm tác nhân gây bệnh nguy hiểm
(trang 3)

Khai trương phòng đọc Thư viện Quốc hội
(trang 4)

Phim tài liệu 20 năm hoạt động Tình nguyện viên
(trang 4)

Trưởng đại diện JICA Việt Nam nói chuyện với các nhà báo
(trang 6)

Trong những năm gần đây, Việt Nam đã có nhiều bước tiến trong ứng phó khẩn cấp ngay trước và khi thiên tai xảy ra, qua đó giảm thiểu được nhiều thiệt hại về người và của. Tuy nhiên, việc xây dựng kế hoạch phòng bị dài hạn và phục hồi “tốt hơn trước” vẫn chưa được thực hiện một cách đầy đủ.

Nỗ lực hỗ trợ của JICA

Trong chương trình hỗ trợ Việt Nam ứng phó với thiên tai, JICA tập trung vào các hoạt động ở khu vực Miền Trung, nơi xảy ra nhiều thiên tai hàng năm, với các mục hỗ trợ chính là (1) Tăng cường phòng chống thiên tai dựa vào cộng đồng cho các cộng đồng dễ bị tổn thương (2) Nâng cao năng lực cho cán bộ chính quyền Trung ương và địa phương (3) Tăng cường cơ sở hạ tầng để giảm nhẹ thiệt hại do thiên tai.

“Dự án xây dựng xã hội thích ứng với thiên tai tại Việt Nam (Giai đoạn 2)”, cùng với Dự án Giai đoạn 1 trước đó, là Hợp tác Kỹ thuật chủ chốt trong Chương trình này. Hiện nay, Dự án đang thực hiện các hoạt động tại bốn tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Thừa Thiên Huế với mục tiêu nâng cao năng lực ứng phó với lũ lụt.

Địa hình của Việt Nam có nhiều điểm tương đồng với Nhật Bản, như là khoảng cách gần nhau giữa vùng núi và vùng đồng bằng, lượng mưa rơi ở các lưu vực sông nhanh chóng chảy xuống phía dưới nên vùng đồng bằng ở hạ lưu dễ bị ngập lụt. Các lưu vực có đặc điểm lũ lụt giống với Nhật Bản cũng rất nhiều, nên có thể phát huy các công nghệ, kiến thức của Nhật Bản về ứng phó với lũ lụt.

Trong khuôn khổ của Dự án, bản đồ mô phỏng lũ lụt sẽ được thiết kế với công cụ trực quan mà ai cũng có thể hiểu và sử dụng để phán đoán mức độ rủi ro lũ lụt tại địa phương thông qua lượng mưa rơi. Dự án cũng hỗ trợ các cán bộ phụ trách và người dân trong vùng để họ không chỉ nắm được các thông tin về rủi ro lũ lụt dựa trên kinh nghiệm dân gian mà còn hiểu

được cơ sở khoa học và các ảnh hưởng mang tính định lượng của thiên tai, và qua đó có thể lên kế hoạch thực hiện các biện pháp ứng phó với lũ lụt hiệu quả hơn và chi tiết hơn.

Cũng trong khuôn khổ Dự án này, Kế hoạch quản lý lũ tổng hợp đã được xây dựng và được Ủy ban Nhân dân tỉnh Thừa Thiên Huế và tỉnh Quảng Bình phê duyệt, và lồng ghép hoạt động này vào các kế hoạch phát triển vùng khác.

Trong những năm gần đây, vấn đề lũ lụt xảy ra do vận hành đập không đúng qui trình hay vỡ đập khi mưa lớn cũng là một trong các vấn đề nóng ở Việt Nam. Chìa khóa cho việc vận hành đập đúng lúc, đúng cách là thu thập và phân tích đầy đủ các số liệu cập nhật về lượng mưa và mực nước sông. Bài toán cho Việt Nam trong thời gian tới cũng chính là xây dựng được hệ thống quan trắc và truyền đạt các thông tin này.

Ở khu vực sông Hương, tỉnh Thừa Thiên Huế hiện có ba đập lớn, và việc quản lý không chế thích hợp lượng nước xả ra từ mỗi đập khi xảy ra mưa lớn có thể làm giảm đáng kể các thiệt hại do lũ lụt.

JICA cũng có kế hoạch hỗ trợ xây dựng hệ thống thông tin truyền thông phục vụ việc vận hành ba đập này một cách hiệu quả. Bước đầu, để bổ sung cho hệ thống quan trắc và truyền đạt thông tin hiện có, JICA đã thực hiện khảo sát kiểm chứng tính khả thi của việc sử dụng điện thoại thông minh (smartphone) để thu thập dữ liệu quan trắc cập nhật ở khu vực sông Hương, tỉnh Thừa Thiên Huế. JICA kì vọng việc sử dụng thí điểm công nghệ thông tin trong lĩnh vực quản lý thiên tai này sẽ được phổ cập rộng rãi trong tương lai.

Bên cạnh việc tập trung vào các hoạt động ứng phó với lũ lụt, JICA cũng đang thực hiện Dự án “Phát triển công nghệ đánh giá rủi ro trượt đất dọc theo các tuyến giao thông chính tại Việt Nam” để hỗ trợ Việt Nam ứng phó với thảm họa về sạt lở đất.

Hội thảo Việt - Nhật về phát triển lĩnh vực thoát nước và xử lý nước thải

Hội thảo Việt - Nhật “Phát triển nguồn nhân lực và hướng tiếp cận các công nghệ tiên tiến mới trong lĩnh vực thoát nước và xử lý nước thải” được tổ chức tại Hà Nội ngày 16/10 với sự đồng chủ trì của ông

Nguyễn Hồng Tiến, Cục trưởng Cục Hạ tầng Kỹ thuật (Bộ Xây dựng) và ông Shioji Katsuhisa, Cục trưởng Cục Quản lý thoát nước và Xử lý nước thải (Bộ Đất đai, Hạ tầng, Giao thông và Du lịch Nhật Bản).

Hội thảo này nằm trong khuôn khổ Hợp tác giữa Bộ Xây dựng và Bộ Đất đai, Hạ tầng, Giao thông và Du lịch Nhật Bản trong lĩnh vực thoát nước và xử lý nước thải, được ký kết và triển khai từ năm 2011. Hội thảo tập trung thảo luận về ba yếu tố cơ bản: Đào tạo nguồn nhân lực, công nghệ tiên tiến và hệ thống tài chính và quản lý, trong quá trình xây dựng, phát triển lĩnh vực xử lý nước thải và thoát nước tại Việt Nam.

Tại Hội thảo, Văn phòng JICA Việt Nam đã giới thiệu dự án hỗ trợ kỹ thuật với đối tác chính là Cục Hạ tầng Kỹ thuật. Dự án này sẽ góp phần phát triển nguồn nhân lực ngành thoát nước và xử lý nước thải thông qua việc hỗ trợ xây dựng một trung tâm ngành thoát nước và xử lý nước thải.

Ngoài ra, các chuyên gia Nhật Bản đến từ Trường đại học Nihon, công ty Metawater và Cục quản lý các công trình công cộng thành phố Osaka giới thiệu một số công nghệ tiên tiến trong lĩnh vực thoát nước và xử lý nước thải, như công nghệ khoan kích ống

Kí kết biên bản phiên họp lần thứ 8

ngầm, công nghệ tiết kiệm năng lượng trong xử lý nước thải, giải pháp chống lão hóa ống thoát nước, công nghệ sửa chữa thay mới ống thoát nước v.v...

Tham dự Hội thảo, ngoài đại diện của Văn phòng JICA Việt Nam là ông Yamamoto Kenichi, Phó Trưởng Đại diện, còn có các cơ quan quản lý trung ương về thoát nước và xử lý nước thải, các đại biểu địa phương, cũng như các đối tác phát triển khác như Ngân Hàng Thế Giới, Cơ quan Hợp tác phát triển của Chính phủ Đức (GIZ).

Tổ chức Hội thảo quốc tế về an toàn sinh học và xét nghiệm tác nhân gây bệnh nguy hiểm tại Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương

Ngày 28/11/2015, Hội thảo quốc tế nhằm chia sẻ kinh nghiệm an toàn sinh học, thuộc khuôn khổ Dự án Hợp tác Kỹ thuật về “Nâng cao năng lực đảm bảo an toàn sinh học và xét nghiệm tác nhân gây bệnh nguy hiểm cho mạng lưới phòng xét nghiệm tại Việt Nam”, đã được tổ chức tại Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương (NIHE).

Nâng cao năng lực hệ thống phòng xét nghiệm

Tham dự hội thảo có lãnh đạo Bộ Y tế, đại diện JICA tại Việt Nam, cùng 100 nghiên cứu viên, kỹ thuật viên đến từ Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) tại Việt Nam, Bộ Y tế Lào và Campuchia, Viện các Bệnh Truyền nhiễm Quốc gia Nhật Bản, Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương, các viện Pasteur và 10 trung tâm y tế dự phòng của Việt Nam.

Tại Hội thảo, Viện Vệ sinh Dịch tễ Trung ương - đối tác chính của Dự án đã trình bày những thành

quả của Dự án trong việc nâng cao năng lực về xét nghiệm 10 loại tác nhân gây bệnh truyền nhiễm nguy hiểm như bệnh than, bệnh dại, bệnh cúm, bệnh sởi, ebola. Với sự hỗ trợ của các chuyên gia Nhật Bản, không chỉ năng lực xét nghiệm của các nghiên cứu viên Việt Nam được nâng cao mà hệ thống các phòng xét nghiệm cũng được quản lý tốt hơn nhờ áp dụng các quy trình kỹ thuật chuẩn và hiệu chuẩn thiết bị định kỳ. Khoảng 300 nghiên cứu viên, kỹ thuật viên đã được đào tạo nâng cao năng lực xét nghiệm, trong đó 28 người đã được đào tạo tại Nhật Bản. Tháng 10/2015, lần đầu tiên, bảy nghiên cứu viên của Việt Nam đã được đào tạo xét nghiệm vi rút Ebola.

Lần đầu tiên có cơ hội gặp gỡ các đồng nghiệp làm trong lĩnh vực an toàn sinh học, các chuyên gia Lào và Campuchia đã chia sẻ kinh nghiệm về an toàn sinh học của mỗi nước và kỳ vọng trong tương lai sẽ tiếp tục được làm việc cùng các chuyên gia Nhật Bản và Việt Nam trong lĩnh vực kiểm soát các bệnh truyền nhiễm và an toàn sinh học.

Dự án Hợp tác Kỹ thuật này của JICA được thực hiện từ tháng 2/2011 đến tháng 2/2016, với mục tiêu nâng cao năng lực kiểm soát các bệnh truyền nhiễm nguy hiểm cho mạng lưới các phòng xét nghiệm tại Việt Nam.

Lễ khai trương phòng đọc của Thư viện Quốc hội tại Nhà Quốc hội Việt Nam

Lễ khai trương Phòng đọc của Thư viện Quốc hội đã được Văn phòng Quốc hội và Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản (JICA) phối hợp tổ chức vào cuối tháng 10 tại Nhà Quốc hội.

Tham dự Lễ khai trương có Phó chủ tịch Quốc hội Uông Chu Lưu, Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội Nguyễn Hạnh Phúc, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Nhật Bản tại Việt Nam Fukada Hiroshi, và Trưởng đại diện Văn phòng JICA tại Việt Nam Mori Mutsuya.

Phòng đọc này được triển khai trong khuôn khổ Dự án “Tăng cường năng lực cho Văn phòng Quốc hội Việt Nam” do JICA tài trợ với sự hỗ trợ của Thư viện Quốc hội Quốc gia Nhật Bản.

Với thiết kế hiện đại, Phòng đọc Thư viện Quốc hội được bố trí, sắp xếp theo tiêu chuẩn kho mở, góp phần tạo sự chủ động cho độc giả khai thác, sử dụng sách, tài liệu, và tạo điều kiện thuận lợi cho công tác quản lý, khai thác các nguồn lực cũng như các dịch vụ nghiên cứu của Thư viện Quốc hội.

Khai trương phòng đọc Thư viện Quốc Hội

Tại Lễ khai trương, Đại sứ Nhật Bản Fukada Hiroshi phát biểu: “Hiện nay dựa trên mối quan hệ sâu sắc và tin cậy lẫn nhau của hai nước, hợp tác Việt Nam-Nhật Bản được triển khai toàn diện trên nhiều lĩnh vực trong đó có việc Nhật Bản hỗ trợ hợp tác với Quốc hội Việt Nam là cơ quan đại biểu cao nhất của người dân. Tôi mong rằng việc triển khai vận hành Phòng đọc Thư viện một cách hiệu quả sẽ hỗ trợ cho các tìm tòi, nghiên cứu của Đại biểu Quốc hội, góp phần cho sự phát triển lớn mạnh của đất nước Việt Nam”.

JICA phát hành phim tài liệu về 20 năm hoạt động Tình nguyện viên tại Việt Nam

TNV JICA thể hiện tình yêu với Việt Nam

Nhân dịp kỷ niệm 20 năm Chương trình cử Tình nguyện viên (TNV) Nhật Bản tới Việt Nam, Văn phòng JICA Việt Nam đã làm một bộ phim tài liệu giới thiệu về Chương trình này và một vài gương mặt TNV JICA tại Việt Nam.

Thông qua bộ phim, người xem sẽ biết được chặng đường phát triển của Chương trình Phái cử TNV tại Việt Nam, được chính thức bắt đầu ở Việt Nam vào năm 1995. Sau 20 năm, hiện đã có trên 500 TNV được cử đến làm việc tại Việt Nam trong nhiều lĩnh vực và trên mọi miền đất nước.

Trong những năm đầu tiên, Chương trình chỉ hạn chế trong việc cử giáo viên tiếng Nhật đến làm việc ở một số trường đại học Việt Nam. Nhưng, dần dần, khi những đóng góp của các TNV được công nhận và đánh giá cao, Chương trình đã mở rộng sang rất nhiều các lĩnh vực khác.

Năm 2014, có 45 TNV JICA hoạt động trong nhiều ngành nghề khác nhau tại khắp các tỉnh thành trên cả nước, đóng góp vào sự phát triển kinh tế xã hội ở Việt Nam cũng như làm sâu sắc hơn nữa tình hữu nghị và sự gần gũi, hiểu biết giữa hai nước Việt Nam - Nhật Bản.

Có năm TNV công tác ở các tỉnh Gia Lai, Sơn La, TP. Đà Nẵng, Ninh Bình và Quảng Ninh đã được lựa chọn để giới thiệu trong bộ phim này. Họ làm việc trong các ngành nghề khác nhau như chăn nuôi, vật lý trị liệu, hỗ trợ người khuyết tật, điều dưỡng và an toàn mỏ. Qua những thước phim sống động về cuộc sống hàng ngày và công việc của các TNV, người xem sẽ hiểu thêm về động lực mong muốn giúp đỡ người dân địa phương của các TNV khi họ chọn đến Việt Nam, những khó khăn họ phải trải qua do rào cản ngôn ngữ, khác biệt văn hóa, cách suy nghĩ, cách làm việc và cuộc sống... Tuy nhiên, tất cả các TNV đã và đang vượt qua những khó khăn đó, hòa nhập tốt với cuộc sống ở địa phương, triển khai những hoạt động của mình và đạt được những thành quả nhất định.

Sau 20 năm, hình ảnh những TNV JICA cùng ăn, cùng ở, cùng làm với người dân địa phương đã trở nên gần gũi, quen thuộc với nhiều người Việt Nam. Đối với người Việt Nam, hình ảnh về các TNV này chính là những ấn tượng đẹp cụ thể nhất về Nhật Bản. Những nụ cười của sự chân thành sẻ chia, những cử chỉ ân cần cùng lòng nhiệt thành và ý thức trách nhiệm của những người bạn TNV này đã đem lại nguồn vui, niềm phấn khích mới tại những nơi có sự xuất hiện của họ.

JICA bắt đầu cử những TNV Hợp tác Hải ngoại Nhật Bản đến các nước vào tháng 12 năm 1965. Năm nay là kỷ niệm tròn 50 năm JICA phái cử TNV tới các quốc gia khác. Sau 50 năm, số lượng TNV được phái cử đã vượt qua con số 45.000 người và số quốc gia tiếp nhận TNV JICA là trên 90 quốc gia. Hiện tại có khoảng 2.600 TNV đang hoạt động tại hơn 80 quốc gia trên toàn thế giới.

Các TNV JICA họp tại Hà Nội

Trưởng đại diện JICA Việt Nam nói chuyện chuyên đề với các nhà báo

Vào trung tuần tháng 10, ông Mori Mutsuya, Trưởng đại diện Văn phòng JICA Việt Nam, có buổi nói chuyện chuyên đề với hơn 50 phóng viên, biên tập viên của Thông tấn xã Việt Nam theo dõi mảng thông tin kinh tế, đặc biệt là kinh tế đối ngoại.

Tại buổi nói chuyện, ông Mori chia sẻ với các nhà báo về các loại hình hợp tác phát triển song phương và đa phương của ODA Nhật Bản, đồng thời phân tích mối quan hệ giữa ODA và tình hình nợ công của Việt Nam thông qua các số liệu thống kê.

Theo ông Mori, nguyên nhân chính làm tăng nợ công của Việt Nam trong những năm gần đây không phải là ODA như một số chuyên gia nhận định mà bắt nguồn từ bội chi ngân sách do chi thường xuyên tăng nhanh. Ông cũng đưa ra số liệu so sánh cho thấy một dự án đầu tư có thể bị “đắt” hơn nhiều nếu được thực hiện bằng nguồn vốn huy động từ trái phiếu Chính phủ thay vì từ vốn vay ODA Nhật Bản do trái phiếu Chính phủ có mức lãi suất cao hơn và thời hạn vay vốn ngắn hơn.

Các phóng viên và biên tập viên, cả nghe trực tiếp tại trụ sở TTXVN tại Hà Nội cũng như theo dõi qua màn hình trực tuyến từ đầu Tp. Hồ Chí Minh và Đà Nẵng, đã trao đổi rất thẳng thắn với ông Mori, và đặt ra nhiều câu hỏi thú vị về lợi ích của Nhật Bản khi thực hiện các dự án ODA ở Việt Nam, hay làm thế nào để ngăn chặn tham nhũng trong các dự án ODA và khi nào Việt Nam có thể “cai” được ODA.

Buổi nói chuyện chuyên đề được tổ chức nhằm mục đích chia sẻ kiến thức về ODA nói chung cũng như ODA Nhật Bản nói riêng để tránh những lỗi nghiệp vụ mà nhiều phóng viên mắc phải khi thực hiện các bài viết về mảng này.

Sau buổi nói chuyện với các phóng viên TTXVN, ông Mori cho biết: “Những buổi nói chuyện như thế này là cơ hội quý báu để cả hai bên cùng tìm hiểu và chia sẻ thông tin. Báo chí cũng chính là lực lượng nòng cốt trong việc phòng chống tham nhũng vì nhờ có báo chí mọi thông tin mới được minh bạch và chia sẻ rộng rãi tới công chúng, và đó cũng là mong muốn từ phía JICA, hướng tới mục tiêu sử dụng nguồn vốn ODA Nhật Bản một cách hiệu quả nhất”.

Buổi nói chuyện chuyên đề với TTXVN

Contact Us

Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản - Văn phòng Việt Nam

Địa chỉ: Tầng 11, Tòa nhà CornerStone, 16 Phan Chu Trinh, Hà Nội, Việt Nam

Tel: 04-3831-5005; Fax: 04-3831-5009;

Website: <http://www.jica.go.jp/vietnam/vietnamese/index.html>